

„Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
„Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi”
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Konferencja pt.:

„Dobre przykłady realizacji wielofunduszowych RLKS-ów oraz nowych kierunków wskazanych przez Unię Europejską jako kluczowe w nowym okresie programowania dla Programu Leader: klimat, nowe technologie i Smart Village”

LEADER – kierunki wskazane przez Unię Europejską jako kluczowe w okresie programowania 2021-2027

Departament Wspólnej Polityki Rolnej
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

3 sierpnia 2020 r.

Ramy prawne RLKS po roku 2020 (WPR)

Projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia na podstawie planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach **wspólnej polityki rolnej** (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013

Art. 2 ust. 2

Do wsparcia finansowanego z EFRROW na podstawie niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie przepisy tytułu II rozdział III, tytułu III rozdział II oraz art. 41 i 43 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [w sprawie wspólnych przepisów];

Cele (art. 5 i 6)

Cel ogólny (art. 5)

c) umacnianie struktury społeczno-ekonomicznej obszarów wiejskich.

Cel szczegółowy (art. 6)

h) promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa;

Ramy prawne RLKS po roku 2020 (WPR)

Współpraca (art. 71)

- Państwa członkowskie mogą przyznawać **wsparcie na cele współpracy (...)** w celu **przygotowania i wdrożenia projektów** grup operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (...) i **LEADER**, zwanego w art. 25 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów] rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność, oraz w celu promowania systemów jakości, organizacji producentów lub grup producentów, lub **innych form współpracy** (w tym np. *Smart Village*).
- Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu promowania form współpracy, w którą zaangażowane są co najmniej dwa podmioty i która przyczynia się do osiągnięcia celów szczegółowych określonych w art. 6.
- Państwa członkowskie mogą pokrywać w ramach tego rodzaju interwencji koszty związane ze wszystkimi aspektami współpracy.
- Państwa członkowskie mogą przyznawać pomoc w postaci ogólnej kwoty pokrywającej koszty współpracy i koszty zrealizowanych projektów i operacji lub mogą pokryć jedynie koszty współpracy i wykorzystać do realizacji projektów zasoby finansowe z innych rodzajów interwencji, krajowych lub unijnych instrumentów wsparcia.

Ramy prawne RLKS po roku 2020 (WPR)

Minimalne i maksymalne alokacje finansowe (art. 86 ust. 1)

Co najmniej 5 % określonego w załączniku IX **całkowitego wkładu EFRROW w plan strategiczny WPR rezerwuje się na LEADER**, zwany w art. 25 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów] rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność.

Ramy prawne RLKS po roku 2020 (PS)

Projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego **wspólne przepisy** dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz.

TYTUŁ III Programowanie

ROZDZIAŁ II Rozwój terytorialny

Instrumenty rozwoju terytorialnego

- zintegrowane inwestycje terytorialne;
- rozwój lokalny kierowany przez społeczność**; lub
- inne narzędzia terytorialne wspierające inicjatywy opracowane przez państwo członkowskie na rzecz inwestycji zaprogramowanych z myślą o EFRR w ramach celu polityki, o którym mowa w art. 4 ust. 1 lit. e).

- art. 25-28 – kompleksowo regulują kwestię wyboru LSR i zasad realizacji RLKS

Wskazówki KE (1):

Uprość co tylko się da (skup się na celach, a nie na liście kwalifikujących się pozycji, preferuj negatywną listę kwalifikowalności, ograniczoną do przepisów UE, określaj realistyczne obowiązki);

Strategie wskazują planowane wkłady do lokalnie wybranych wskaźników z krótkiej listy

Zaprojektuj system kontroli dostosowany do specyfiki LEADER (skup się na zapewnieniu jakości partnerstwa: inkluzywność, brak konfliktu interesów, orientacja na społeczność);

Korzystaj z zaliczek (gwarancja nie jest wymagana);

Odważ się myśleć nieszablonowo;

Wskazówki KE (2):

Aby zwiększyć potencjał:

- Skoncentruj się na animacji, partnerstwie, uczestnictwie

Aby stymulować innowacje:

- Zapewnienie pewności prawa, elastyczności wsparcia, powiązań z niezbędnymi zasobami i źródłami wiedzy

Aby wspierać zmiany strukturalne:

- Uzgodnij wyraźny mandat dla LGD i zapewnij synergię z innymi podmiotami / politykami rozwoju;

Wzmocnij LGD - zapewnij zasoby dla wysokiej jakości personelu, uzgodnij odpowiednie role, unikaj powielania zadań, zdefiniuj rolę LEADER i LGD i promuj ją, koordynuj LEADER z innymi politykami (zdobywanie uczestnictwa, budowanie powiązań i testowanie rozwiązań);

Przygotowania do wdrożenia RLKS w ramach Planu Strategicznego.

Badanie: Określenie optymalnego modelu funkcjonowania Lokalnych Grup Działania w nowej perspektywie finansowej oraz ocena jakości i efektywności ich funkcjonowania.

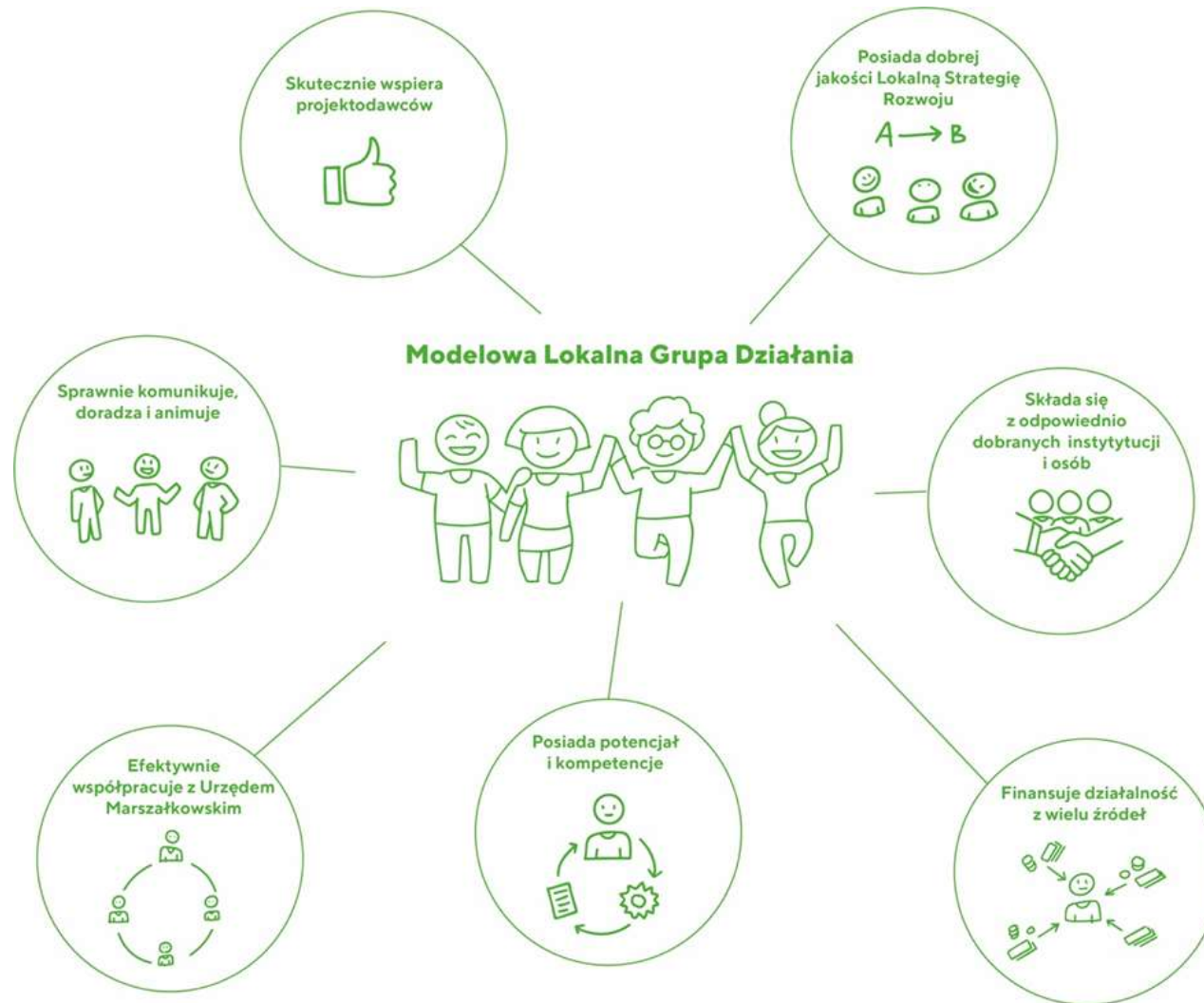
Przedmiotem badania była struktura organizacyjna, sposób funkcjonowania polskich LGD oraz wybrane elementy LSR. Badanie obejmowało okres od 2014 roku do końca 2018 roku (z ewentualnym uwzględnieniem wyników oceny SW w zakresie tzw. kamieni milowych). Miało odpowiedzieć na pytania:

Jakie rozwiązania prawne i organizacyjne można przyjąć po 2020 r., aby skuteczniej wspierać rozwój lokalny na obszarach wiejskich?

- Czy optymalny model LGD wymaga przekazania dodatkowych kompetencji LGD?
- Czy konieczne jest dostosowanie zadań i wymagań do zróżnicowanych potencjałów LGD?

Zobrazowane wyniki badania (op. EGO)

Najważniejsze rekomendacje:

- LSR – krótki dokument skierowany do społeczności lokalnej, wnioskodawców;
- Szeroka paleta obszarów interwencji do wyboru, ale specjalizacja na poziomie LSR,
- Ilość środków na LSR to określony % środków rozdzielany wg obiektywnego kryterium (np. liczba mieszkańców), reszta podlega negocjacom (rodzaj działań, potrzeby regionu, dotychczasowe efekty);
- Wyznaczenie 1 funduszu wiodącego;
- Uspójnienie procedur, wskaźników, wypracowanie zintegrowanej formuły ubiegania się o środki;
- Opracowanie wspólnego dla wszystkich funduszy systemu informatycznego do obsługi aplikowania i monitorowania wniosków, analogicznie do systemów stworzonych w ramach Polityki Spójności;
- Możliwość rozliczania projektów grantowych na niewielkie kwoty (np. do 10-20 tys.), rozliczane po rezultatach.

Inni interesariusze a przyszłość RLKS

- MGMiŻŚ – brak oficjalnej deklaracji;
- MFiPR (wcześniej MliR) - robocza współpraca – **decyzja zapadnie na poziomie SW;**
- Samorzady Województw – niewiele konkretnych deklaracji (z uwagi na stan prac legislacyjnych na projektami).

LEADER będzie nadal wspierany do końca okresu realizacji PROW (2023 lub 2024) zgodnie z obowiązującymi zasadami;

EFRROW może wspierać wielofunduszowy rozwój lokalny kierowany przez społeczność, który ma być ustanowiony zgodnie z zasadami nowego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów;

W praktyce: w 2021 i 2022 r. EFRROW może wspierać przygotowanie i ewentualnie wybór LSR finansowanych z wielu funduszy (zatwierdzenie CAP Planu nastąpi w 2023 lub 2024 roku), podczas gdy RPO mogą być już zatwierdzone w 2021 r.

Przesunięcie o lata 2 możliwości realizacji strategii ze środków EFRROW i Polityki Spójności rodzi znaczące problemy chociażby w zakresie ustanowienia funduszu wiodącego oraz koordynacji monitorowania i wdrażania strategii (spójne procedury, wnioski, system informatyczny).

Zamierzenia MRIRW (1).

- Kontynuacja podejścia do co obszaru wdrażania LEADER/RLKS – cały kraj z wyłączeniem miast o liczbie ludności przekraczającej 20 tys.,
- Forma prawna – stowarzyszenie tzw. „specjalne”,
- Jedna gmina tylko w jednej LGD,
- Cele interwencji:
 - Budowanie tożsamości lokalnej na bazie realizacji projektów opartych na lokalnych zasobach naturalnych lub kulturowych.
 - Tworzenie i rozwój przedsiębiorczości, w tym ekonomii społecznej.
 - Poszukiwanie sposobów dostarczania usług (nie tylko usługi podstawowe) dla lokalnych społeczności.
 - Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym, w tym przez zastosowanie odnawialnych źródeł energii.
 - w tym przez wykorzystanie rozwiązań cyfrowych.
- Podstawowy wskaźnik - R.e Pokrycie obszaru podejściem LEADER (Liczba ludności wiejskiej objętej strategiami rozwoju lokalnego),

Zamierzenia MRIRW (2).

- Jeden skoordynowany wybór LSR (te same kryteria i terminy),
- Komisje w składzie posiadają odpowiednio przedstawicieli instytucji wdrażających i zarządzających z programów finansowanych z różnych funduszy, które mogą być wdrażane w ramach RLKS oraz ekspertów posiadających wiedzę i doświadczenie w zakresie podejścia LEADER/RLKS.
- Dbłość o jakość LSR – możliwość korekt projektu,
- LSR – krótki dokument skierowany do społeczności lokalnej,
- Zakres wsparcia - szeroka gama możliwości, lecz LGD wybierają do wdrożenia tylko priorytetowe zakresy wynikające z diagnozy obszaru objętego LSR.

Zamierzenia MRIRW (3).

- Maksymalne otwarcie na wielofunduszowość, jednak decyzja w tym zakresie leży po stronie SW
- Określenie funduszu wiodącego (proponuje się EFRROW dla wszystkich LGD z komponentem wiejskim – vide zagrożenie związane z okresem przejściowym i przesunięciem w czasie pomiędzy realizacją CAP Planu i RPO),
- Szerokie zastosowanie kosztów uproszczonych,
- Wspólna legislacja (ustawa RLKS),

- Wspólny wniosek i procedura (uwzględniająca potrzeby monitorowania i sprawozdawania instytucji zarządzających programów wszystkich funduszy),
- Wspólny system informatyczny do obsługi.
 - prace nad tymi elementami mogą zostać podjęte jeśli SW zaplanują wdrażanie RLKS ze środków RPO w pełnej formule.

Dziękuję za uwagę!